MEE Signaal

Bloemlezing projecten jeugdbeleid

Inhoud

2 Inleiding

2 Wat doet MEE?

3 Regionale MEE-projecten
Loket Vroeghulp, Kind en Jeugd
Pilot SBO Noorderlicht
Netwerk arbeidstoeleiding jongeren met een beperking
Kookclub
Vriendenkringen
Girls'talk
Ik wil een goede ouder zijn
Consultatieteam en meldpunt Seksueel Misbruik
Veiligheidshuis gemeente Tilburg
Voorbeelden cursussen MEE
Triple P

6 Collectieve taken MEE
Trend- en signaleringsrapportage
Sociale kaart MEE

8 Voorbeeld preventieve werking MEE

8 Colofon

Inleiding

In een eerder MEE Signaal beschreef MEE de bijdrage aan het gemeentelijk, provinciaal en landelijke jeugdbeleid. MEE Signaal Bloemlezing projecten jeugdbeleid illustreert de bijdrage aan dit beleid aan de hand van een aantal praktijkvoorbeelden.
Naast projecten die door alle MEE-organisaties worden uitgevoerd, beschrijven we projecten die door een regionale MEE-organisatie zijn ontwikkeld. Ook de resultaten van de projecten worden genoemd.

Wat doet MEE?

Mensen met een beperking willen en kunnen actief participeren in de samenleving. MEE helpt hen met het invullen en inrichten van hun eigen leven. MEE staat met haar cliëntondersteuning naast mensen met een beperking. Door het tijdig inzetten van cliëntondersteuning kan later extra inzet van zorg worden voorkomen. Het werk van MEE heeft hierdoor ook een preventieve werking. MEE ondersteunt in elke levensfase en op alle levensgebieden.

De dienstverlening van MEE is onderverdeeld in zes levensgebieden:
- Jeugd & Gezin
- Wonen & Samenleven
- Leren & Werken
- Regelgeving & Geldzaken
- Vrije tijd & Sport
- Vrienden & Relaties

Voor een aantal van de levensgebieden geven we in dit MEE Signaal voorbeelden.

MEE adviseert onder andere jeugdigen met een verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke beperking, die al dan niet ontstaan is door een chronische ziekte, niet aangeboren hersenletsel of een stoornis in het autistisch spectrum. MEE biedt ondersteuning aan jeugdigen zelf, hun ouders en hun sociale netwerk.

Regionale MEE-projecten

Loket Vroeghulp, Kind & Jeugd

Jeugd & Gezin

Loket Vroeghulp, Kind en Jeugd is de toegang tot het netwerk integrale vroeghulp[1]. Het Loket werkt samen met het Centrum voor Jeugd en Gezin.
In 2007 werden bij het loket 151 kinderen met een meervoudige ontwikkelingsproblematiek aangemeld. Daarnaast wisten ouders en verwijzers het loket te vinden voor informatie- en adviesvragen op het gebied van:

- spraak- en taalontwikkeling;
- gedrag, motorische ontwikkeling;
- bindingsstoornis;
- sociaal-emotionele ontwikkeling;
- cognitieve en lichamelijke ontwikkeling.

Het merendeel werd naar het loket verwezen door consultatiebureaus, huisartsen, kinderartsen, kinderopvang en basisscholen.
Na de intake is het merendeel van de kinderen aangemeld bij één van de kernteams. Samen met de ouders wordt, op basis van multidisciplinaire diagnostiek, een concreet handelingsplan opgesteld en uitgevoerd.
De kernteams begeleiden ouders vanaf de aanmelding tot de afsluiting van het traject.

Het Tilburgse Loket is één van de pilots van het project Vroeg, Voortdurend en Integraal(VVI), dat tot doel heeft voor kind en gezin te komen tot een landelijk dekkend ketennetwerk van vroeg opsporen, vroeg diagnosticeren en vroeg coördineren. VVI ontving in het kader van het Transitieprogramma Langdurige Zorg subsidie van het ministerie van VWS.

[1] In het Loket werken samen MEE regio Tilburg, MEE Brabant Noord, Amarant, Prisma, ASVZ Zuid-West locatie Vincentius, Revalidatiecentrum Leijpark, GGZ, Thebe, Elisabethziekenhuis, TweeSteden ziekenhuis, Bureau Jeugdzorg, Zorgkantoor Midden Brabant, GGD, Kompaan, De Hondsberg, OCB en Sint Marie.

Pilot SBO[2] Noorderlicht

Leren & Werken

In het kader van de voorbereiding van het Centrum Jeugd en Gezin in Tilburg wordt onder andere ingezet op het verbinden van onderwijs en zorg. Het project van Speciaal Basis Onderwijs Noorderlicht richt zich voornamelijk op kwetsbare gezinnen, waarin sprake is van werkloosheid, armoede, psychische- en/of verslavingsproblematiek.
De verschillende organisaties bieden gezinnen directe ondersteuning en gaan daarmee door tot stabiliteit en waar nodig structurele ondersteuning zijn verzekerd. Ook als gezinnen geen zorg vragen of zelfs zorg mijden, nemen medewerkers van de deelnemende organisaties initiatieven om contact te leggen. Per gezin is één organisatie probleemhouder. De consulenten van MEE ondersteunen kinderen en hun ouders op basis van hun specifieke expertise met betrekking tot beperkingen en coördineren de zorg rond een gezin wanneer er sprake is van een beperking. Verwacht wordt dat het initiatief uitgebreid wordt naar de regio.

Dit project heeft als doel:

- Creëren van een positief leef- en leerklimaat voor kinderen en hun gezin door vanuit de school problemen in de wijk integraal aan te pakken;
- Verbinden van zorg en onderwijs op de school door middel van één plan voor zowel het kind als het gezin.

[2] Speciaal Basis Onderwijs Noorderlicht, Stichting Speciaal Onderwijs Tilburg, Algemeen Maatschappelijk Werk, Bureau Jeugdzorg en GGD. Zij vormen samen het Zorg, Advies en Begeleidingsteam. De gemeente Tilburg en de leden van de stuurgroep Centrum Jeugd en Gezin zijn in het kader van de voorbereiding van het CJG ook betrokken bij dit project.

Netwerk arbeidstoeleiding jongeren met een beperking

Leren & Werken

Om te stimuleren dat jongeren met een beperking aan het werk gaan, worden in de regio Midden-Holland jongeren die de school voor speciaal onderwijs verlaten in begeleiding genomen en gehouden, totdat er sprake is van (betaald) werk. Zo is er een jaarlijks overleg op de scholen, waarin behalve MEE ook de stagecoördinator en een arbeidsdeskundige van het UWV deelnemen. Zij maken samen een plan hoe iedere leerling naar (betaald) werk te begeleiden. De actiepunten van dat plan worden in samenwerking uitgevoerd. Indien andere partijen nodig zijn, dan zorgt MEE voor de inschakeling hiervan. Is duidelijk dat iemand weinig kansen heeft op een reguliere baan, dan wordt gekeken naar een plek binnen AWBZ-gefinancierde dagopvang. Voor deze jongeren wordt jaarlijks gekeken of er wellicht toch een vorm van begeleid werken mogelijk is. Meer dan 80% van de schoolverlaters van het praktijkonderwijs komt terecht in een reguliere, betaalde baan, vaak met begeleiding, regelmatig met de subsidiefaciliteiten voor de werkgever.

Schoolmaatschappelijk werk

Schoolmaatschappelijk werk wordt door veel MEE-organisaties als plustaak aangeboden aan scholen voor speciaal onderwijs, praktijkscholen en scholen voor zeer moeilijk lerende kinderen (ZMLK-scholen). Doel is het vergroten van het welbevinden van de leerlingen. Indien nodig slaat de schoolmaatschappelijk werker een brug tussen leerling, school en ouders/verzorgers. De schoolmaatschappelijk werker zorgt ervoor dat de omgeving van het kind zo georganiseerd is, dat het kind optimaal van het onderwijs kan genieten. Als een leerling of ouders vragen hebben die niet direct verband houden met de schoolsituatie, maar wel gevolgen hebben voor het gedrag op school pakt de schoolmaatschappelijk werker dat ook op.

Kookclub

Vrije tijd & Sport

Elke twee weken komen ze bij elkaar in een professionele kookstudio in Assen: een groep van zes kinderen met een Autisme Spectrum Stoornis (ASS) in de leeftijd van 8-12 jaar. Samen met drie vrijwilligers leert een kokkin hen onder andere pizza bakken, boontjes doppen en quiche maken. Maar minstens zo belangrijk is dat ze leren samenwerken. En natuurlijk dat ze het gewoon gezellig en leuk hebben. Voor kinderen met ASS bestaat er vrijwel niets op club- of verenigingsgebied. MEE voorziet met deze cursus in een behoefte. Dat het uiteindelijk een kookclub is geworden is overigens toeval. We hadden ook een andere vrijetijdsbesteding kunnen kiezen.

Vriendenkringen

Vrienden & Relaties

Jongeren met een licht verstandelijke beperking leren hoe ze vriendschappelijke contacten kunnen aangaan en onderhouden. Deze cursus wordt begeleid door vrijwilligers en een medewerker van MEE. Binnen MEE en daarbuiten worden deelnemers en vrijwilligers geworven. Er worden groepen van maximaal vijf personen samengesteld. De consulent van MEE ondersteunt bij de opstart en is drie keer aanwezig.

De eerste bijeenkomst organiseert MEE samen met de vrijwilliger op een neutrale plek. De consulent van MEE observeert de groep en evalueert met de vrijwilliger.
Na de eerste bijeenkomst trekt de consulent zich steeds meer terug en neemt de vrijwilliger het initiatief over. Bij de derde bijeenkomst wordt nagegaan of er voldoende klik is tussen de deelnemers. Is dat het geval dan gaat de vrijwilliger verder met de groep. Eén maal per half jaar neemt de consulent contact op met de vrijwilliger om zich op de hoogte te stellen van het verloop. Door deelname aan Vriendenkringen wordt het netwerk van jongeren met een licht verstandelijke beperking uitgebreid en versterkt, waardoor zij minder beroep hoeven doen op bijvoorbeeld mantelzorgers.
Door samen leuke dingen te doen voelen de deelnemers zich prettiger en kunnen zij beter participeren in de samenleving.

Girls'talk

Vrienden & Relaties

Voor meisjes van 15-18 jaar, die een licht verstandelijke beperking hebben en door hun kwetsbaarheid snel in ongewenste situaties komen. Bijvoorbeeld met loverboys.

Deelneemsters aan Girls'talk worden in groepsverband weerbaarder gemaakt door hun eigen grenzen te leren stellen. Daarnaast leren ze in een veilige omgeving en op een voor hen toegankelijke manier hoe ze relaties kunnen onderhouden.
Thema's die deze cursus behandelt:

- Seksualiteit en relaties - Hoe is het om verliefd te zijn? Wat vinden de andere deelneemsters van jongens?
- Normen over seksualiteit en eigenwaarde - Wil je verder gaan dan zoenen?
- Verkenning van grenzen en weerbaarheid - Hoe maak je de verkering uit als het niet meer leuk is?
- Anticonceptie en risico's van onveilig vrijen - Hoe krijg jij je vriendje zo ver dat hij een condoom gebruikt?

De deelneemsters krijgen:

- Kennis van verschillende aspecten van seksualiteit, seksuele relaties en risicovol gedrag.
- Meer bewustzijn en respect voor onderlinge verschillen in opvattingen, gevoelens, gedragingen en ervaringen rondom seksualiteit en relaties in de groep.
- Meer inzicht in sekse en culturele verschillen in opvoeding over seksualiteit en relaties en hoe dit doorwerkt in het dagelijkse leven.
- Het gevoelens- en handelingsrepertoire wordt uitgebreid, waardoor ze beter in staat zijn hun wensen en grenzen op het terrein van seksualiteit en relaties kenbaar te maken.
- Een positieve attitude ten aanzien van veilige, respectvolle en prettige seksuele relaties.
- Meer vaardigheden om te kunnen praten en te onderhandelen met een jongen over veilige, prettige en gelijkwaardige seks en om te gaan met risicovolle situaties en lastige partners/jongens.

Ik wil een goede ouder zijn

Vrienden & Relaties

Voor mensen met een licht verstandelijke beperking en een kind(erwens), zij worden bewust gemaakt van de eigen mogelijkheden en beperkingen in relatie tot de opvoeding van een kind.
'Ik wil een goede ouder zijn' is een spel dat is ontwikkeld om cliënten inzicht te laten krijgen in de vaardigheden die nodig zijn om voor een kind te zorgen. Het doel van het spel is om (toekomstige) ouders of cliënten met een kinderwens te laten beseffen wat kinderen verzorgen vraagt van ouders. Door dit spel wordt helder wat zij weten en kunnen op het gebied van het opvoeden van kinderen. Daarnaast krijgen zij door het spel inzicht in wat zij nog (zouden) moeten leren. Het spel is een aanzet voor het gesprek over de mogelijkheden en de beperkingen van een cliënt met betrekking tot het ouderschap met als doel bewustwording.

Consultatieteam en meldpunt Seksueel Misbruik (CSM)

Vrienden & Relaties

Het CSM geeft informatie, advies en ondersteuning aan individuele mensen en instellingen over vermoedens en/of vastgesteld seksueel misbruik van en door mensen met een verstandelijke beperking.
Daarnaast speelt het CSM een belangrijke rol bij het in werking zetten van hulpverlening na seksueel misbruik. Dit kan zowel hulp voor slachtoffers als plegers betekenen. Ook wordt het CSM ingezet bij preventie van en voorlichting over seksualiteit en seksueel misbruik.

Het CSM registreerde in 2007:

- 96 vragen om advies en informatie
- 49 consultatietrajecten
- 31 meldingen van vermoedens en/of vastgesteld seksueelmisbruik

Het CSM is een samenwerkingsverband van MEE Groningen, zorgaanbieders en zedenpolitie.

Veiligheidshuis gemeente Tilburg

Wonen & Samenleven

Gemeente Tilburg bespreekt wekelijks de meldingen en signalen rondom veelplegers van crimineel gedrag, huiselijk geweld en andere complexe situaties. Binnen het veiligheidshuis wordt nagegaan welke instanties bij deze mensen of hun gezin betrokken zijn en wie de regie op zich kan nemen.

MEE participeert in het veiligheidshuis en gaat wekelijks na of de besproken cliënt bekend is bij MEE. Op deze manier kunnen interventies worden afgestemd op het niveau van de cliënt en kan gerichte expertise worden ingezet. Ook weten de consulenten van MEE dat hun cliënt in het overleg besproken is en welke andere organisaties bij de cliënt of het gezin betrokken zijn. Hebben betrokkenen de indruk dat een persoon tot de doelgroep van MEE behoort, dan wordt deze persoon verwezen naar MEE. MEE heeft in dit project drie consulenten die gespecialiseerd zijn in het begeleiden van cliënten, die een huisverbod hebben.
Deze werkwijze zorgt voor:

- Een sluitende zorgketen en aanpak bij complexe problematiek.
- Meersporenbeleid en -aanpak bij veelplegers van crimineel gedrag, situaties van huiselijk geweld (waarin zowel belangen van slachtoffer, dader en kinderen in beeld worden gehouden) en andere complexe casuïstiek.
- Een bijdrage van alle samenwerkingspartijen in het uitvoeren van beleid rondom huisverbod, loverboys, veelplegeraanpak (regionaal en provinciaal).

Voorbeelden cursussen MEE

MEE biedt cursussen en lotgenotengroepen, specifiek voor jeugd en/of hun ouders:

- Trainingen Sociale vaardigheden voor jongeren met een licht verstandelijke beperking, al dan niet met een stoornis in het autistisch spectrum, gericht op zelfstandig wonen en meedoen in de wijk.
- Opvoedcursussen voor ouders met kinderen met een beperking in de puberleeftijd.
- Omgaan met geld voor jongvolwassenen met een licht verstandelijke beperking.
- Marokkaanse en Turkse moeders met een kind met een beperking leren omgaan met de beperking van hun kind in de Nederlandse situatie.
- Vriendschap, relaties en seksualiteit.
- Computergebruik voor jongeren met een beperking.
- Seksualiteit en intimiteit voor jongeren op ZML-onderwijs.
- Broer en/of zus leren omgaan met hun plek in een gezin naast een broer of zus met een beperking.

Triple P

Jeugd & Gezin

De methode Triple P staat voor Positief Pedagogisch Programma en is bedoeld voor ouders met kinderen van nul tot twaalf jaar. Het programma leert ouders de dagelijkse communicatie in het gezin in te zetten om hun kinderen steun te bieden en de sociale vaardigheden en probleemoplossend vermogen van het kind te stimuleren.

Collectieve taken MEE

Trend- en signaleringsrapportage

MEE publiceert twee keer per jaar een trend- en signaleringsrapportage. Met deze rapportage vraagt MEE bij andere partijen aandacht voor de signalen en knelpunten die cliënten en consulenten van MEE-organisaties ondervinden. Een aantal signalen in de trend- en signaleringsrapportage heeft betrekking op de doelgroep jeugd:

- Een gebrek aan voorzieningen voor jeugdigen met autisme en een bovengemiddeld IQ. Zo zijn er te weinig scholen. Hierdoor zitten zij langdurig thuis, soms langer dan een jaar.
- Jeugdigen met een licht verstandelijke beperking vinden binnen het huidige zorgaanbod geen aansluiting; zij komen niet in aanmerking voor AWBZ-zorg. Daarnaast sluit het reguliere aanbod (algemeen maatschappelijk werk, woningbouwverenigingen e.d.) niet aan bij hun behoeften en mogelijkheden.
- De Sociale Verzekeringsbank gebruikt geen eenduidige criteria bij het toekennen van de TOG-regeling (Tegemoetkoming Onderhoudskosten Thuiswonende gehandicapte kinderen). Hierdoor lijkt de regeling willekeurig te worden toegepast. Voor aanvragers is het onduidelijk of zij wel of geen aanspraak op de regeling kunnen maken.
- Bij vervoer van en naar vrijetijdsbesteding is het onduidelijk wie verantwoordelijk is voor de financiering of waar dit kan worden aangevraagd. Ook de regelingen met betrekking tot het vervoer van en naar de naschoolse opvang zijn niet helder. Hetzelfde geldt voor het vervoer buiten de gemeentelijke regio.

In MEE Signaal trend- en signaleringsrapportage wordt een compleet overzicht van de meest recente signalen en knelpunten gegeven.

Sociale kaart MEE

De website www.socialekaartnederland.nl geeft een overzicht van adressen en contactgegevens van alle cliënten- en belangenorganisaties en organisaties die diensten aanbieden op het gebied van inkomen, welzijn, werk, wonen, zorg, onderwijs, vrije tijd,enz. Zowel cliënten als professionals krijgen hiermee snel en eenvoudig toegang tot een overzicht van reguliere en specifieke voorzieningen in de verschillende regio's.

Voorbeeld preventieve werking MEE

Door een goede hulpvraagverduidelijking en de juiste ondersteuning werkt MEE preventief. Een voorbeeld is een kind met een Autisme Spectrum Stoornis dat moeite heeft zich op school te handhaven. MEE ondersteunt het kind door het:

- Verkennen van het probleem.
- Observeren van het kind op school.
- Verschaffen van inzicht bij ouders, leraren en medeleerlingen in beperkingen en capaciteiten van het kind.
- Vergroten van de acceptatie van de beperking van het kind bij de ouders.

Hierdoor kan het kind onderwijs blijven volgen op een reguliere school in de eigen woonomgeving en wordt voorkomen dat het kind door plaatsing binnen het speciaal onderwijs de sociale contacten in de wijk verliest. Ook hoeft het kind geen gebruik te maken van een vervoersregeling, waardoor de gemeente kosten bespaart.

Colofon

Tekst: Daniëlle Gorgels, MEE Nederland
Fotografie: Aatjan Renders en Mathilde Dusol e.a.
Vormgeving: UnitedGraphics, Zoetermeer
Druk: UnitedGraphics, Zoetermeer
Productie en eindredactie: Gerrie van den Berg, afdeling Communicatie, MEE Nederland

November 2008
Dit is een uitgave van MEE Nederland

Een digitaal exemplaar kunt u downloaden van www.meenederland.nl

MEE Nederland
Vereniging voor ondersteuning bij leven met een beperking

Maliebaan 71f | 3581 CG Utrecht
Postbus 85271 | 3508 AG Utrecht
T 030 236 37 07 | F 030 234 07 72
info@meenederland.nl
www.meenederland.nl